

CAREERS 360

Gujarat Board 10th Sanskrit Model Paper 2021

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશિકો, મોડરેટરના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશિક તેમજ મોડરેટરને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાર્ડ/ઉદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વિશ્લેષણ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ ગુણ
				સંયોજન	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	22	22	19	13	04	80
ટકા	28	28	24	15	05	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16	16
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	10	17	10
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	12	17	24
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA-I)	02	02	06
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA-II)	06	09	24
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	46	61	80

વિભાગ અનુસાર ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણ	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણ
1.	સં વદધમું	5	7
2.	યદ્વારિષ્ઠો વિનશ્યતિ	6	7
3.	સ્વસ્થવૃત્તંત સમાચાર	4	8
4.	જનાર્દનસ્ય પશ્ચિમઃ સન્દેશઃ	6	8
5.	ગુણવતી કન્યા	6	10
6.	કાષ્ટકણઃ	4	7
7.	સુભાષિતકુસુમાનિ	4	7
8.	સાક્ષિભૂતઃ મનુષ્યઃ	4	6
9.	ચક્ષુભ્યાન् અન્ય એવ	0	-
10.	ત્વમેકા ભવાનિ	6	8
11.	યસ્ય જનન્ તસ્ય મરણમું	6	7
12.	કલિકાલસર્વજો હેમચન્દ્રઃ	5	8

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણ	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણ
13.	ગીતામૃતમું	6	6
14.	ક ઇદં દુષ્કરં કુર્યાત्	0	-
15.	જયઃ પરાજયો વા	3	6
16.	અદ્ભુતં યુદ્ધમું	0	-
17.	સ્વાભાવિકં સાદૃશ્યમું	0	-
18.	મુક્તાનિ મુક્તકાનિ	0	-
19.	સત્ય મ્યૂરૂઃ	6	9
20.	તથેવ તિષ્ઠતિ	5	8
	અપરિતમું	4	4
	કુલ ગુણ	80	116

નોંધ : ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે અભ્યાસક્રમના રદ કરેલા પ્રકરણ/મુદ્દાઓમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહિ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
(2) પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 61 છે.
(3) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
(4) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ કમમાં લખવા.
Instruction : (1) There are five sections in this question paper.
(2) There are 1 to 61 questions.
(3) Marks are indicated at the right side of the question Paper.
(4) Begin new section from the new page.

વિભાગ-A

- અધોદત્તસ્ય ગદ્યખણ્ડસ્યસંસ્કૃતભાષાયામ् આડ્ગલભાષાયામ् અનુવાદ કુરુત । (કોઈપણ એકઃ) [4]
(નીચે આપેલા ગદ્યખણ્ડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following passage.) (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 1, 2
(ગદ્યપાઠોમાંથી બે ગદ્યખણ્ડો અનુવાદ માટે પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત-પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) [2]
(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)
(Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit). (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 3, 4, 5
(આ પ્રશ્નો ફક્ત ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આડ્ગલભાષાયાં લિખત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) [4]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 6, 7, 8
(આ પ્રશ્નો ફક્ત ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તસ્ય વિષયસ્ય ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (કસ્યાપિ એકસ્ય) [2]
(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)
(Write short note on the following.) (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 9,10
(આ સંક્ષેપ નોંધ ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવી.)
- 11. અધોદત્તં ગદ્યખણ્ડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । [4]
(નીચે આપેલો ગદ્યખણ્ડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)
(Read the paragraph carefully and write answer in Sanskrit.)
(ગદ્યપાઠોમાંથી જ આ ગદ્યખણ્ડ પૂછવો. તેમાં નીચે ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ-B (પદ્ય વિભાગ)

- અધોદત્તસ્ય પદ્યખણ્ડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ् / આઙ્ગલભાષાયામ् અનુવાદ કુરુત । (કસ્યાપિ એકસ્ય) [4]
(નીચે આપેલા પદ્યખણ્ડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
Translate the following passage into English. (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 12, 13
(પદ્ય પાઠોમાંથી બે પંક્તિઓવાળા બે શ્લોકો અથવા ચાર પંક્તિવાળો એક શ્લોક અનુવાદ કરવા માટે પૂછવો.)
- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃતપ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । (કયોરપિ દ્વયો:) [2]
(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Write the following Sanskrit questions's answer in Sanskrit.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 14, 15, 16
(આ પ્રશ્નો ફક્ત પદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કેઝપિ ત્રયઃ) [6]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ ત્રયઃ)
Write the following answers in English. (Any Three)
પ્રશ્નક્રમાંક : 17, 18, 19, 20
(આ પ્રશ્નો ફક્ત પદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- શ્લોકપૂર્તિ કુરુત । (કયોરપિ દ્વયો:) [04]
(શ્લોક પૂર્તિ કરો.) (કોઈપણ બે)
(Complete the verses.) (Any Two).
પ્રશ્નક્રમાંક : 21, 22, 23
(પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં શ્લોકપૂર્તિ માટે આપવામાં આવેલા શ્લોકો જ શ્લોકપૂર્તિ માટે પૂછવા. અન્ય નહીં.)

વિભાગ-C (નાટ્ય વિભાગ)

- અધોદત્તસ્ય નાટ્યખણ્ડસ્ય ગુર્જરાષાયામ् / આઙ્ગલભાષાયામ् અનુવાદ કુરુત । (કસ્યાપિ એકસ્ય) [4]
(નીચે આપેલા નાટ્યખણ્ડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following dialogues into English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 24, 25
(નાટ્યપાઠોમાંથી ત્રણ નાટ્યખણ્ડો અનુવાદ માટે પૂછવા.)
- અધોદત્તં વાક્યં કઃ વદતિ ઇતિ લિખત । (કયોરપિ દ્વયો:) [2]
(નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો.) (કોઈપણ બે))
(State Who says the Whom.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 26, 27, 28
(જોડકાં સ્વરૂપે વિભાગ 'અ' માં વાક્ય અને વિભાગ 'બ' માં વક્તાનું નામ લખી વાક્ય-વક્તા જોડવા પૂછવું.)
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કયોરપિ દ્વયો:) [4]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 29, 30, 31

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(આ પ્રશ્નો ફક્ત નાટ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)

- અધોદત્તયો: વિષયયો: ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (કયોરપિ દ્વારા:) [4]
(નીચે આપેલા વિષય (ઉપર ટૂંકનોંથી લખો.) (કોઈપણ બે)
(Write short note for the following.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 32, 33, 34
(આ ટિપ્પણી ફક્ત નાટ્યપાઠોના આધારે પૂછવી..)
- કોષ્ટગતાનિ પદાનિ પ્રયુજ્ય વાક્યે રચયત । (કૌ-અપિ દ્વારા) [2]
(કોંસમાં આપેલાં પદોનો (ઉપરોગ કરીને વાક્યો બનાવો.) (કોઈપણ બે)
(Make sentence using words given in the brackets.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 35, 36, 37
(આ વાક્યો નાટ્યખંડમાંથી જ પૂછવા..)

વિભાગ-D વ્યાકરણ વિભાગ

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં સૂચનાનુસારમ् ઉત્તરાણિ લિખત ।
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ (ઉત્તરો લખો.)
(Answer the following questions according to instruction given.)
- 38. ' ' શબ્દસ્ય સમાનાર્થકં શબ્દમ् અધોદતેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા..)
- 39. ' ' શબ્દસ્ય વિરુદ્ધાર્થકં શબ્દમ् અધોદતેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા..)
- 40. અધોદતેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ વર્તમાનકાલસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા..)
- 41. અધોદતેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ સામાન્ય ભવિષ્યકાલસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(સામાન્ય ભવિષ્યકાલનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચ્ચનનાં કિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં..)
- 42. અધોદતેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ આજ્ઞાર્થ-અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય/દ્વિચનસ્ય/બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનાં જ કિયાપદો પૂછવાં..)
- 43. અધોદતેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ વિધ્યર્થ અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય/દ્વિચનસ્ય/બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનાં જ કિયાપદો પૂછવાં..)
- 44. અધોદતેભ્ય: વાક્યેભ્યઃ 'સ્મ' પ્રયોગયુક્ત શુદ્ધ વાક્યં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનું જ કિયાપદ પૂછવું. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા..)
- 45. અધોદતેભ્યઃ નામરૂપેભ્યઃ .....વિભક્તે: ..... વચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અ કારાન્ત પુલિંગ અને અ કારાન્ત નપુંસકલિંગના પ્રથમાથી સપ્તમી વિભક્તિ સુધીનાં નામપદોનો પરિયય આપવા માટે પૂછવાં..)
- 46. અધોદતેભ્યઃ નામરૂપેભ્યઃ ..... વિભક્તે: ..... વચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(આ કારાન્ત, ઇ કારાન્ત સ્ત્રીલિંગનાં પ્રથમાથી સપ્તમી વિભક્તિ સુધીનાં નામપદોનો પરિયય આપવા માટે પૂછવાં..)
- 47. ઉપપદવિભક્તે: પ્રયોગ કૃત્વા રિક્સસ્થાનં પૂર્યત । [1]
(ઉપપદ વિભક્તિના પ્રયોગોવાળી ખાલી જગ્યા પૂછવી..)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

48. પ્રકોષ્ઠાત્ યુક્ત સંખ્યાપદં ચિત્વા રિક્સ્થાનં પૂર્યત । [1]
(સંખ્યા વિશેખણ્યુક્ત પદના ઉપયોગવાળી ખાલી જગ્યા પૂછવી)

49. રેખાઙ્કિતપદસ્ય કૃદન્તપ્રકારં વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(રેખાઙ્કિત પદમાં રહેલા સંબંધક ભૂતકૃદંત, હેત્વર્થકૃદંત, કર્મણિ ભૂતકૃદંત, કર્તારિ ભૂતકૃદંત અને વિધ્યર્થ કૃદંતમાંથી કોઈ પણ કૃદંતનો પ્રકાર પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

50. અધોદત્તસ્ય સધિવિચ્છેદં દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(સંધિ જોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

51. અધોદત્તસ્ય સધિયુક્ત પદં દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(સંધિ જોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

● અધોદત્તયોઃ સામાસિકપદયોઃ સમાસપ્રકારાં દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [2]
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 52 અને 53
(બંનેય પ્રશ્નોમાં સામાસિક પદો જ મૂકવાં. તેમનો પ્રકાર ઓળખાવવાનો છે. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

વિભાગ-E સંયુક્તવિભાગ

54. અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ કથાનકત્રમાનુસારેણ સ્થાપયત । [4]
(નીચે આપેલાં વાક્યો કથાનકક્રમ અનુસાર ગોડવો.)
(Arrange the sentence according to sequence of the story.)
(ઘટનાક્રમને ધ્યાનમાં રાખીને ગદખંડોમાંથી A, B, C, અને D એવા ચાર વાક્યો મૂકવાં.)

55. અધોદત્તં ગદ્યખણ્ડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । [4]
(નીચે આપેલો ગદખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના (ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)
(Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.)
(વિદ્યાર્થીઓની વયક્ષણાને ધ્યાનમાં રાખીને ધોરણ-10ના પાઠ્યપુસ્તક સિવાયનો સંસ્કૃત ગદખંડ મૂકવો. ગદખંડ નીચે સંસ્કૃતમાં ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)

● કર્તા-કૃતીનાં યોગ્ય મેલનં કુરુત । (કયોરપિ દ્વારોઃ) [2]
(કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.) (કોઈપણ બે)
(Match the following with author and their books.) (Any Two)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 56, 57, 58
(ગદ, પદ અને નાટ્ય પાઠોના કર્તા અને કૃતિઓને યોગ્ય રીતે જોડવા માટેના પ્રશ્ન પૂછવા. ‘અ’ વિભાગમાં કર્તા અને ‘બ’ વિભાગમાં મૂળ કૃતિનું કે પાઠનું નામ લખવું.)

● રેખાઙ્કિતાનિ પદાનિ શુદ્ધાનિ કૃત્વા ગદ્યખણ્ડં પુનઃ લિખત । (કાન્યપિ ત્રીણિ) [3]
(રેખાઙ્કિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદખંડ ફરીથી લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)
(Correct the underlined words and rewrite the paragraph.) (Any three)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 59
(અનુનાસિક, અનુસ્વાર લેખનને ધ્યાનમાં રાખીને ગદખાઠોમાંથી જ ગદખંડ પૂછવો. રેખાઙ્કિત શબ્દો ચાર પૂછવા.)

● અધોદત્તસ્ય શ્લોકસ્ય ગુર્જરભાષાયામ् / આદ્ગલભાષાયામ् અનુવાદં કૃત્વા અર્થવિસ્તારં કુરુત । । [3]
(કસ્યાપિ એકસ્ય)
(નીચે આપેલા શ્લોકનો અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following verses and expand the idea.) (Any One)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 60, 61
(પદખાઠોના સ્વાધ્યાયમાં આપેલા શ્લોકો જ અર્થવિસ્તાર માટે પૂછવા. અન્ય નહીં.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
(2) પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 61 છે.
(3) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
(4) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.

Instruction : (1) There are five sections in this question paper.
(2) There are 1 to 61 questions.
(3) Marks are indicated at the right side of the question Paper.
(4) Begin new section from the new page.

વિભાગ-A

● અધોદત્તસ્ય ગદ્યખણ્ડસ્ય સંસ્કૃતભાષાયામ् આડ્ગલભાષાયામ् અનુવાદ કુરુત । (કોઝપિ એકઃ) [4]

(નીચે આપેલા ગદ્યખણ્ડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)

(Translate the following passage.) (Any One)

- પુરા એકસ્મિન् જલાશયે અનાગતિવધાતા, પ્રત્યુત્પન્તમતિઃ યદ્વાચ્છ્વાશેતિ ત્રયો મત્સ્યાઃ વસન્તિ સ્મ । અથ કદાચિત् તં જલાશયં દૃષ્ટ્વા ધીવરૈ : ઉક્તમ् – “અહો બહુમત્સ્યોऽયં હ્રદઃ । કદાચિદ् અપિ ન અસ્માભિઃ અન્વેષિતઃ । તદ્ય આહારવૃત્તિઃ સઞ્ચાતા । શ્વઃ અત્રાગમ્ય મત્સ્યકૂર્માદયો વ્યાપાદયિતવ્યાઃ ઇતિ નિશ્ચયઃ ।”
- એકદા સિદ્ધરાજઃ વિચારપથમ् આરૂઢઃ । સઃ અચિન્તયત્, ‘માલવવિજયેન અહં ધનસ્ય સ્વામિત્વં પ્રાપ્તવાન् । તસ્ય ગ્રન્થાગારઃ અપિ મયા પ્રાસઃ । પરન્તુ ભોજવ્યાકરણેન ભોજસ્ય યાદૃશી કીર્તિર્વત્તે તાદૃશી કીર્તિર્મયા ન પ્રાપ્તા । અતઃ એતાદૃશં કિમપિ કરણીયં યેન મદીયા કીર્તિરપિ તાદૃશી ભવેત્ યાદૃશી ભોજસ્યાસ્તિ ।’

● અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત-પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) [2]

(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)

(Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit). (Any Two)

- સિદ્ધહैમસ્ય ષટ્સુ અધ્યાયેષુ કસ્ય વ્યાકરણમ् અસ્તિ ?

- અપરેણ્યુઃ ધીવરૈ : જલાશયે કિં ક્ષિપ્તમ् ?

- શ્રેષ્ઠિપુત્રસ્ય કિં નામ આસીત् ?

● અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આડ્ગલભાષાયાં લિખત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) [4]

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)

(Answer the following questions in English.) (Any Two)

- લેખકે મનુષ્યોને કાળખંડ જેવા શા માટે કહ્યા છે ?

Why has author compared man with a piece of wood ?

- કન્યા શું વેચે છે અને એનાથી શું મેળવે છે ?

Which things does the girl sell ? What does she get in return ?

- અજ્ઞાયા પુરુષને જોઈને અર્જુનને કેમ આશ્રય થયું ?

On seeing the unfamiliar person, why was Arjuna astonished ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- અધોદત્તસ્ય વિષયસ્ય ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (કસ્યાપિ એકસ્ય)

[2]

(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)

(Write short note on the following.) (Any One)

- શક્તિકુમારની પરીક્ષા યોજના
Shaktikumar's Planning for test
- આવર્ત્તપાત નામનું વિધન
The obstacles (Falling in whirlpool)
- અધોદત્તં ગદ્યખણ્ડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત ।

[4]

(નીચે આપેલો ગદ્યખણ્ડ વાંચીને પ્રશ્નોના (ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)

(Read the paragraph carefully and write answer in Sanskrit.)

ધ્રાત્રી કાષાનિ આનીતવતી । તદનન્તરં સા તણ્ઠૂલાન् અસકૃત જલેન પ્રક્ષાલિતવતી, ઉષ્ણીકૃતે જલે ચ તાન્ પ્રક્ષિપ્તવતી । અલ્પીયસા કાલેનૈવ તણ્ઠૂલાઃ સિદ્ધાઃ સજ્ઞાતાઃ । તત્તઃ ઇન્ધનનાનિ જલેન શમયિત્વા કૃષ્ણાઙ્ગારાનપિ તર્દર્થિભ્યઃ પ્રેષયિત્વા યત્ ધૃતં લબ્ધં તેન ધનેન શાકં ઘૃતં દધિ તૈલં ચ ક્રીતવતી । તેન ચ સા વિવિધાનિ વ્યાજ્ઞાનાનિ સમ્પાદિતવતી ।

પ્રશ્નાઃ

- કન્યા તણ્ઠૂલાન્ કેન પ્રક્ષાલિતવતી ?
- તણ્ઠૂલાઃ કદા સિદ્ધાઃ સજ્ઞાતાઃ ?
- કન્યા કૃષ્ણાઙ્ગારાન્ કથં પ્રાપ્તવતી ?
- કૃષ્ણાઙ્ગારાન્ વિક્રીય કન્યા કિં ક્રીતવતી ?

વિભાગ-B

- અધોદત્તં પદ્યખણ્ડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ् / આઙ્ગલભાષાયામ् અનુવાદ કુરુત । (કસ્યાપિ એકસ્ય)

[4]

(નીચે આપેલા પદ્યખણ્ડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)

Translate the following passage into English. (Any One)

- શતં પદાનિ નિષ્ક્રમ્ય શૌચાર્થ ગચ્છ સત્ત્વરમ् ।

ફેનિલેન કરૌ કૃત્વા શુદ્ધાં વ્યાયામમાચર ॥ ૧॥

તૈલં મર્દય કાયે ત્વં તત્તઃ સ્નાનં સમાચર ।

યથાવિધિ જલેનૈવ વસ્ત્રં સ્વીયં પ્રધાવય ॥ ૨॥

- શિક્ષા ક્ષયં ગચ્છતિ કાલપર્યયાત्

સુબદ્ધમૂલાઃ નિપતન્તિ પાદપાઃ ।

જલં જલસ્થાનગતં ચ શુષ્પ્યતિ

હૃતં ચ દત્તં તથૈવ તિષ્ઠતિ ॥

- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃતપ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । (કયોરપિ દ્વ્યો:)

[2]

(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના (ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.) (કોઈપણ બે)

(Write the following Sanskrit question's answer in Sanskrit.) (Any Two)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

14. સર્વે કીદૂશાઃ ભવન્તુ ?

15. કુત્ર પ્રવિષ્ટસ્ય ભક્તસ્ય ભવાની એકા એવ ગતિઃ વર્તતે ?

16. પુરુષઃ કેન પરીક્ષયતે ?

● અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કેળપિ ત્રયઃ) [6]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના (ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)
Write the following answers in English. (Any Three)

17. 'સ્વસ્થવૃત્તં સમાચર' પદ્ધને આધારે દિનયર્યાં વર્ણવો.
Write day-to-day routine on the basis of the poem 'સ્વસ્થવૃત્તં સમાચર'

18. ઋષિ સૂર્ય પાસે શાની યાચના કરે છે ?
For what does Rishi request the Sun ?

19. ભક્ત શું શું જાણતો નથી ?
Which things does a devotee not know ?

20. 'ગીતામૃતમ्'માં કહેલા ભક્તના ચાર પ્રકાર જણાવો ?
Name four type of devotees according to 'ગીતામૃતમ्' ?

● શ્લોકપૂર્તિ કુરુત । (ક્યોરપિ દ્વયો:) [04]
(શ્લોક પૂર્તિ કરો.) (કોઈપણ બે)
(Complete the verses.) (Any Two).

21. આપત્સુ રામઃ ..... ભવાન્નેયઃ ॥

22. વિવાદે વિષાદે ..... ભવાનિ ॥

23. સર્વે ભવન્તુ ..... ભવેત् ॥

વિભાગ-C

● અધોદત્તસ્ય નાટ્યખણ્ડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ् / આઙ્ગલભાષાયામ् અનુવાદ કુરુત । (કસ્યાપિ એકસ્ય) [4]
(નીચે આપેલા નાટ્યખણ્ડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following dialogues into English.) (Any Two)

24. પરિત્રાજકઃ - શાણિદલ્ય । ન ભેતવ્ય, ન ભેતવ્યમ् । મયૂરઃ ખલુ એષઃ ।
શાણિદલ્ય: - સત્ય મયૂરઃ ।
શાણિદલ્ય: - યદિ મયૂરઃ ઉદ્ઘાટયામિ અક્ષણિ ।
પરિત્રાજક: - છન્દતઃ ।
શાણિદલ્ય : - અવિધા ! દાસ્યાઃપુત્રો વ્યાગ્રો મદ્દ્વયેન મયૂરરૂપં ગૃહીત્વા પલાયતે ।

25. સુનીતઃ - ન જાનામિ । પ્રથમં કથયતુ યત્ પ્રસ્તરાદયઃ કિં કુર્વન્તિ ?
પુનીતઃ - પ્રસ્તરાદયસ્તુ અચેતનાઃ સન્તિ, તે સ્વયં ક્રિયાં કરું સમર્થાઃ ન ભવન્તિ । અતઃ તે તથૈવ તિષ્ઠતિ ।
સુનીતઃ - સચેતનાઃ પશવઃ પક્ષિણશ્ચ કિં કુર્વન્તિ ?
પુનીતઃ - એતે ઘટનયા ઉત્થિતાત્ ધ્વનેઃ ભયમનુભવન્તિ । અતઃ ઘટનાસ્થલાત્ દૂરે ધાવન્તિ ।
અધોદત્તં વાક્યં કઃ વદતિ ઇતિ લિખત । (ક્યોરપિ દ્વયો:) [2]
(નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો.) (કોઈપણ બે))
(State Who says the Whom.) (Any Two)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

અ

26. કાનિ કાનિ ત્રીવિધાનિ કાર્યાણિ ?
 27. મર્યાદ ભવાન્ | મદ્ધચનાવગન્તા ભવ |
 28. ન તાવત્ પઠિષ્યામિ |

બ

— ધૃતરાષ્ટ્રઃ:
 — સુનીતઃ:
 — પુનીતઃ:
 — શાણિદલ્યઃ

● અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયામ् / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કયોરપિ દ્વયો:) [4]

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના (ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે) (Answer the following questions in English.) (Any Two)

29. દુર્ઘટનાના સાક્ષી કોણ કોણ બને છે ?
 Who happens to be the witness of an accident ?

30. ઘટોટકચ શકુનિને શું સલાહ આપે છે ?
 What does Ghatotkacha advice Shakuni to do ?

31. વિદ્યાભ્યાસ શા માટે કરવો જોઈએ ?
 Why should one study ?

● અધોદત્તયો: વિષયયો: ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (કયોરપિ દ્વયો:) [4]

(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંથ લખો.) (કોઈપણ બે) (Write short note for the following.) (Any Two)

32. સાક્ષિભૂત મનુષ્યનું પ્રથમ કર્તવ્ય
 First duty of the witness person

33. ઘટોટકચનું પાત્રાલેખન
 Characteristics of Ghatotkacha

34. શાંદિલ્યએ કરેલું ઉધાનનું વર્ણન
 Write the description of the garden according to Shandilya.

● કોણગતાનિ પદાનિ પ્રયુષ્ય વાક્યે રચયત । (કેઝપિ દ્વે) [2]

(કોસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો.) (કોઈપણ બે) (Make sentence using words given in the brackets.) (Any Two)

35. ઘટોટકચ ધૃતરાષ્ટ્રને પ્રણામ કરે છે.
 Ghatotkacha bow down to Dhritrashtra.
 (ઘટોટકચ ધૃતરાષ્ટ્ર પ્ર + નમ्)

36. પથ્થરો અચેતન હોય છે.
 Stones are inanimate.
 (પ્રસ્તર અચેતન ભૂ – ભવ)

37. હું પાછળથી પ્રવેશું છું.
 I will enter after (you).
 (અસ્મદ્ પૃષ્ઠઃ પ્ર + વિશ)

વિભાગ-D

● અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં સૂચનાનુસારમ् ઉત્તરાણિ લિખત ।

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ (ઉત્તરો લખો.) (Answer the following questions according to instruction given.)

38. ‘સમર:’ શબ્દસ્ય સમાનાર્થકં શબ્દમ् અધોદતેભ્યઃ વિકલ્યેભ્યઃ ચિત્તા લિખત । [1]
 નિદાઘઃ, કલ્યાણમ्, યુદ્ધમ्

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

39. 'पुराणः' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
नूतनः, अजः, शाश्वतः

40. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकालस्य उत्तमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
भजते, भजे, भजसे

41. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्य भविष्यकालस्य मध्यमपुरुषस्य द्विवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
वारयिष्यामि, वारयिष्यन्ति, वारयिष्यथः

42. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः आज्ञार्थ-अन्यपुरुषस्य द्विवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
निवर्तयतु, निवर्तयन्ताम्, निवर्तयताम्

43. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः विधर्थ अन्यपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
नयेयुः, नयेत्, नयेताम्

44. अधोदत्तेभ्यः वाक्येभ्यः 'स्म' प्रयोगयुक्तं शुद्धं वाक्यं चित्वा लिखत । [1]
(क) गङ्गातीरे एकः गुरुः शिष्येण सह वर्तमानः आसीत् स्म ।
(ख) गङ्गातीरे एकः गुरुः शिष्येण सह वर्तमानः अस्ति स्म ।
(ग) गङ्गातीरे एकः गुरुः शिष्येण सह वर्तमानः अस्मि स्म ।

45. अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः पञ्चमी विभक्तेः एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
लोकात्, लोकस्य, लोकेभ्यः

46. अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः षष्ठी-विभक्तेः बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
गङ्गायाः, गङ्गाषु, गङ्गानाम्

47. उपपदविभक्तेः प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]
ते..... कृते यथापूर्वम् उपयोगिनः एवासन् । (जीवेभ्यः, जीवानाम्, जीवेषु)

48. प्रकोष्ठात् युक्तं संख्यापदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]
गमनमार्गे ..... विज्ञाः भवन्ति । (चत्वारः, चतुर्णः, चत्वारि)

49. रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
लोकोत्तराणां चेतांसि को नु विज्ञातुम् अर्हति ।
(हेत्वर्थकृदन्तम्, सम्बन्धकभूतकृदन्तम्, कर्मणिभूतकृदन्तम्)

50. अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा कुरुत । [1]
अपवर्गप्रदास्तु
(अपवर्गप्रदः + अस्तु, अपवर्गप्रदा + अस्तु, अप + वर्ग + प्रदास्तु)

51. अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
अर्जुनः + अपि
(अर्जुनापि, अर्जुनेऽपि, अर्जुनोऽपि)

● अधोदत्तयोः सामासिकपदयोः समासप्रकारौ दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [2]

52. गरुवचनम्
(षष्ठी तत्परुषः, समाहारद्वन्द्वः, बहुव्रीहि)

53. ध्वलकेशः
(इतरेतर द्वन्द्वः, बहुव्रीहिः, कर्मधारयः)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ-E

54. અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ કથાનક્રમાનુસારેણ સ્થાપયત । [4]

(નીચે આપેલાં વાક્યો કથાનક્રમ અનુસાર ગોઠવો.)

(Arrange the sentence according to sequence of the story.)

(A) યદયં વિત્તદાસઃ ધનિકોऽપિ લુબ્ધો વર્તતે ।

(B) અતઃ કેનાપિ ઉપાયેન મયા અસૌ વજ્ઞનીયઃ ।

(C) એકદા કૂટનાથેન ચિન્તિતમ् ।

(D) તસ્ય કૂટનાથાભિધઃ વૈશ્યઃ પ્રતિવેશિકઃ આસીત् ।

55. અધોદત્તં ગદ્યખણ્ડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । [4]

(નીચે આપેલો ગદ્યખણ્ડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)

(Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.)

એકસ્મિન् વને એકઃ મૂષકઃ સુપ્તસ્ય સિંહસ્ય કેશાન् અકૃત્તત । સિહઃ તમ् અપરાધિનં હન્તુમ् ઇચ્છતિ સ્મ । તદા મૂષકઃ પ્રાણદાનાય સિહં પ્રાર્થયત । સઃ કૃપયા તમ્ અમુચ્ચત् । એકદા સઃ સિહઃ જાલે નિપતિતઃ । મૂષકઃ સ્વતીક્ષણદન્તૈઃ જાલં છિત્વા સિંહમ् અમુચ્ચત । ક્ષુદ્રજીવાઃ અપિ સમયે મહત્ કાર્ય કુર્વન્તિ ।

પ્રશ્નાઃ

(A) મૂષકઃ કથં સિંહમ् અમુચ્ચત् ?

(B) કઃ સિંહસ્ય કેશાન् અકૃત્તત ?

(C) સિહઃ એકદા કુત્ર નિપતિતઃ ?

(D) મૂષકઃ કિમર્થ સિહં પ્રાર્થયત ?

● કર્તા-કૃતીનાં યોગ્ય મેલનં કુરુત । (કયોરપિ દ્વયોः) [2]

(કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.) (કોઈપણ બે)

અ

બ

56. વિષ્ણુશર્મા

- મહાભારતમ्

57. વેદવ્યાસઃ

- પञ્ચતન્ત્રમ्

58. હેમચન્દ્રાચાર્યઃ

- રામાયણમ्

- કાવ્યાનુશાસનમ्

● રેખાઙ્કિતાનિ પદાનિ શુદ્ધાનિ કૃત્વા ગદ્યખણ્ડં પુનઃ લિખત । (કાન્યપિ ત્રીણિ) [3]

(રેખાઙ્કિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખણ્ડ ફરીથી લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)

(Correct the underlined words and rewrite the paragraph.) (Any three)

59. એકદા સિદ્ધરાજઃ વિચારપથં આરૂઢઃ । સઃ અચિન્તયત્, ‘માલવિજયેન અહં ધનસ્ય સ્વામિત્વમ् પ્રાપ્તવાન् ।’ [3]

તસ્ય ગ્રંથાગારઃ અપિ મયા પ્રાપ્તઃ પરંતુ ભોજવ્યાકરણેન ભોજસ્ય યાદૂશી કીર્તિર્વર્તતે તાદૂશી કીર્તિર્મયા ન પ્રાપ્તા ।

(નીચે આપેલા શ્લોકનો અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરો.) (કોઈપણ એક)

(Translate the following verses and expand the idea.) (Any One)

60. વત્ત્રાદપિ કઠોરાણ મૃદૂનિ કુસુમાદપિ ।

લોકોત્તરાણાં ચેતાંસિ કો નુ વિજાતુમહર્તિ ॥

61. કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે મા ફલોષુ કદાચન ।

મા કર્મફલહેતુર્ભૂઃ મા તે સર્જોસ્ત્વકર્મણિ ॥